

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL AKADEMINĖS ETIKOS PAŽEIDIMŲ
VILNIAUS GEDIMINO TECHNIKOS UNIVERSITETE**

2019 m. liepos 29 d. Nr. SP-16
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Milda Vainiutė, pagal 2019 m. gegužės 8 d. Lietuvos Respublikos Seimo valdybos sprendimą (posėdžio protokolo išrašo Nr. SV-P-200) pavaduojanti Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierę Loretą Tauginienę ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 1 ir 18 dalimis, Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“, 13 punkto 1 papunkčiu, 2019 m. gegužės 16 d. pradėjo tyrimą pagal 2019 m. balandžio 15 d. R. K. (toliau – pareiškėjas¹) gautą pranešimą (toliau – pranešimas) dėl galimų V. S. akademinės etikos pažeidimų Vilniaus Gedimino technikos universitete (toliau – VGTU) ir

n u s t a t ė:

Pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierių (toliau – kontrolierius) nurodydamas, kad VGTU dėstytojo V. S.² 2003 m.³ ir 2006 m.⁴ skelbtose publikacijose yra plagiatu požymių.

Kontrolierius, įvertinęs pateiktą medžiagą, kreipėsi į V. S., VGTU, buvusią V. S. darbovietę ir pareiškėją, prašydamas pateikti duomenis bei paaiškinimus. V. S., VGTU ir buvusi V. S. darbovietė prašomą informaciją pateikė.

VGTU pateikė „2002–2005 m. sutrumpintus reikalavimus straipsnio rankraščiui parengti“ ir paaiškinimus, kuriuose nurodė, kad „iki 2010 m. gruodžio 31 d. straipsniuose, teiktuose mokslo žurnalui „<...>“, buvo naudojamas numeruojamų literatūros nuorodų stilius:

- Rankraščio tekste literatūros (informacijos) šaltinį žymintis skaičius buvo pateikiamas laužtiniuose skliaustuose, pavyzdžiui [1], [14–18], [2, 7–10, 18];
- Rankraščio pabaigoje buvo pateikiamas visų naudotų literatūros (informacijos) šaltinių bibliografinių aprašų sąrašas (minėjimo tekste eilės tvarka).⁵“

¹ Kontrolieriaus sprendimo tekste „Pareiškėjas“ apibendrintai, nesiejant su pareiškėjo lytimi, vadinamas vyriškosios giminės daiktavardžiu.

² Čia ir toliau su skundo objektu susijusių asmenų duomenys neskelbtini.

³ Rankraštis pateiktas mokslo žurnalui 2002 m. spalio 26 d.

⁴ Rankraštis pateiktas mokslo žurnalui 2005 m. birželio 30 d.

⁵ Čia ir toliau suinteresuotųjų šalių cituojama kalba netaisyta.

Iš šių „2002–2005 m. sutrumpintų reikalavimų straipsnio rankraščiui parengti“ matyti, kad nustatyti tokie reikalavimai, kaip šaltinio žymėjimas laužtiniuose skliaustuose ir nuorodų pateikimas teksto pabaigoje minėjimo tekste eilės tvarka, būdingi Vankuverio (angl. *Vancouver*) citavimo stiliui.

DĖL 2003 M. PUBLIKACIJOS

Pareiškėjo pranešime teigiama, kad:

- 1) 2003 m. publikacijoje nėra pateikiama nuorodų į naudojamas pagrindines sąvokas;
- 2) „nėra aiškių nuorodų į <...> Group (1988)“;
- 3) nenurodoma, iš kur (metai, puslapis) paimti ir naudojami autoriaus W. H. teiginiai 3 lentelėje ir pačiame tekste;
- 4) taip pat naudoti, bet nenurodyti šaltiniai į du autoriaus W. H. (1970 ir 1973 m.) mokslinius straipsnius.

Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas nurodė, jog 2003 m. publikacijoje yra plagiato požymių, atlikta teksto sutapčių analizė naudojant tekstų sutapčių programą *PlagScan* (toliau – sutapčių programa). Nustatytas panašumas su kitais tekstais – 2,6 proc. (sutaptys su ta pačia V. S. skenuota publikacija, skelbiama skirtinguose internetiniuose šaltiniuose, neskaičiuojamos ir nevertinamos), ne daugiau kaip 0,9 proc. su vienu šaltiniu. Sutaptys atsitiktinės, trumpos, nulemtos tų pačių privalomų rekvizitų publikuojant tekstą VGTU mokslo žurnale (pvz., žurnalo pavadinimas, Nr. ir pan.). Visos sutaptys vertintinos kaip trumpos, nepažodinės, neesminės, todėl atsitiktinės.

1) Iš publikacijos teksto matyti, kad pateikti dešimties terminų / sąvokų apibrėžimai. Nei prie vieno termino / sąvokos nepateiktos nuorodos į kitus šaltinius. Tekstų sutapčių programa sutapčių nenustatė. Pažymėtina, kad 2003 m. publikacijoje, prieš pateikiant terminų / sąvokų sąrašą, nurodyta: „sąrašas terminų naudojamų moksliniuose tyrimuose⁶ apie [reiškinius] ir jų prevencijai“ (angl. *a list of terms used in <...> research and prevention*).

V. S. paaiškinimuose pažymėjo, kad „[2003 m. publikacijoje] aiškiai parašyta anglų kalba „a list of terms“, lietuviškai būtų „terminų / sąvokų sąrašas“, o ne autoriaus *siūlomos ar sukurtos ir iki šiol nenaudotos sąvokos*, būtent taip autoriai rašo straipsniuose kuomet pateikia naują iki tol jo žiniomis nevartotą sąvoką ar kt. [2003 m. publikacijoje] pateikiami terminai / sąvokos yra visuotinai pripažintos ir naudojamos <...> srityje, nuo pirmųjų <...> konvencijų, t. y. nuo 1926, <...> ir t. t.“

Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatyme (2002 m. liepos 20 d. redakcija) (toliau – ATGTĮ) nustatyta, kad autorių teisių objektais laikomi originalūs literatūros, mokslo ir meno kūriniai, kurie yra kūrybinės veiklos rezultatas, išreikštas kokia nors objektyvia forma (4 str. 1 d.). Autorių teisių objektais nelaikomos idėjos, procedūros, procesai, sistemos, veiklos metodai, koncepcijos, principai, atradimai ar atskiri duomenys (5 str. 1 p.).

Lietuvių kalbos žodyne⁷ žodis „terminas“ apibrėžiamas, kaip „tiksliai kurią nors mokslo, technikos, meno sąvoką reiškiantis žodis ar junginys“. Žodis „sąvoka“ – kaip „žmogaus mąstymo forma, atspindinti esminius ir bendruosius objektų požymius; suvokimo išdava; loginė mintis apie kokį daiktą ar reiškinį“. Žodis „konceptija“ – „pažiūrų į kuriuos nors reiškinius sistema; kurių nors reiškinų nagrinėjimo būdas, samprata“. Analogiškos pozicijos laikosi ir Valstybinės lietuvių kalbos komisija⁸ nurodydama, kad „atsižvelgiant į kontekstą ir stilių, [žodį konceptija] galimi vartoti

⁶ Čia ir toliau – pabraukta Tarnybos.

⁷ Lietuvių kalbos žodynas. Prieiga per internetą: <http://www.lkk.lt>. Žiūrėta 2019 m. liepos 11 d.

⁸ Valstybinės lietuvių kalbos komisijos konsultacijų bankas. Prieiga per internetą: <http://www.vlkk.lt/konsultacijos/5602-konceptija>. Žiūrėta 2019 m. liepos 11 d.

pakaitai: samprata; sumanymas; pažiūros; planas“, o žodžio „samprata“ sinonimu laikytina koncepcija, sąvoka⁹. Tai reiškia, kad, lingvistiškai aiškinant, V. S. 2003 m. publikacijoje, atsižvelgiant į terminų / sąvokų pateikimo formą ir tikslą, pateiktos sąvokų sampratos ATGTĮ prasme vertintinos kaip koncepcijos, todėl nagrinėjamu atveju nelaikytinos autorių teisių objektu.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, taip pat į tai, kad sąvokos / terminai, nurodyti V. S. 2003 m. publikacijoje, pateikiami kaip „sąrašas terminų, naudojamų moksliniuose tyrimuose“, taip pat į tai, kad iš V. S. paaiškinimų matyti, kad jis neneigia, jog šių sąvokų apibrėžimų autoriumi yra ne jis pats, o jos yra visuotinai pripažintos ir naudojamos, taip pat į tai, kad ATGTĮ nenumato teisinės apsaugos koncepcijoms, pagrindas konstatuoti V. S. akademinės etikos pažeidimą nenustatytas.

2) Pareiškėjas teigia, kad „nėra aiškių nuorodų į <...> Group“, tačiau iš 2003 m. publikacijos teksto matyti, kad šaltinis yra nurodytas laužtiniuose skliaustuose ir publikacijos pabaigoje, nuorodų sąrašė.

Atsižvelgiant į tai, kad nuoroda į šaltinį pateikta, pagrindas konstatuoti V. S. akademinės etikos pažeidimą nenustatytas.

3) Iš publikacijos teksto matyti, kad V. S., minėdamas autorius, laužtiniuose skliaustuose pažymėjo šaltinį tik pirmą kartą. Antrą kartą ir vėlesniais, minėdamas tą patį autorių, nurodė tik autorių, nežymėdamas šaltinio laužtiniuose skliaustuose, nors taikant Vankuverio citavimo stiliaus analogiją ši informacija nurodytina pakartotinai. Vankuverio citavimo stiliui būdinga, kad originalus numeris, priskirtas nuorodai, pakartotinai naudojamas kiekvieną kartą, kai nuoroda pateikiama tekste, nepaisant jo ankstesnės pozicijos tekste¹⁰. Tai reiškia, kad kiekvieną kartą, minint tą patį šaltinį, pakartotina ir nuoroda į šaltinį laužtiniuose skliaustuose.

2003 m. publikacijoje yra minimi autoriaus W. H. du darbai, todėl skaitytojas negali žinoti, kuris autoriaus kūrinys konkrečiu atveju buvo panaudotas.

2012 m. Lietuvos mokslininko kodekso preambulėje skelbiama, kad „visuomenės pasitikėjimą moksliniais tyrimais lemia mokslininkų dorumas ir sąžiningumas bei jų mokslinės veiklos rezultatų patikimumas. <...> Visuomenės įgytos mokslo žinios bus patikimos, jei mokslininkai bus dori, sąžiningi ir garbingi žmonės bei laikysis savo veikloje tam tikrų moralinių nuostatų.“ To paties kodekso 2.1. papunktyje nustatyta, kad „mokslinis tyrimas yra grindžiamas sąžiningumo ir tiesos siekimo idealais“, 2.2. papunktyje – „mokslinio tyrimo idėja, metodai ir gauti duomenys turi būti tiksliai pateikiami bei aprašyti, kad būtų galima patikrinti tyrimo patikimumą.“¹¹

Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (2002 m. birželio 11 d. redakcija) 39 straipsnio 5 dalies 1 punkte nustatyta, kad mokslininkai ir kiti tyrėjai privalo laikytis mokslinės ir profesinės etikos normų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, taip pat į tai, kad V. S. 2003 m. publikacijoje pateiktą informaciją nepateikdamas aiškių nuorodų, manytina, kad toks elgesys vertintinas kaip nesuderinamas su mokslininkų sąžiningumu ir tiesos siekimu, griauantis pasitikėjimą, apsunskiantis atlikto tyrimo patikrinimą ir patikimumą.

⁹ Lietuvių kalbos išteklių informacinė sistema. Prieiga per internetą: <http://lkiis.lki.lt/sinonimu>. Žiūrėta 2019 m. liepos 11 d.

¹⁰ Informacija parengta pagal References / Bibliography / Vancouver Style „How-to“ guide. The university of Queensland. June 20015. Prieiga per internetą: <http://www.library.uq.edu.au/training/citation/vancouv.pdf>, 2019 m. liepos 3 d.

¹¹ Lietuvos mokslų akademija. Lietuvos mokslininko kodeksas [prieiga per: <http://www.lma.lt/mokslininko-etikos-kodeksas>]. Žiūrėta 2019 m. liepos 9 d.

4) Pareiškėjas taip pat teigia, kad publikacijoje naudoti ir kiti nenurodyti šaltiniai, pavyzdžiui, nėra nuorodų į 1970 m. ir 1973 m. W. H. publikacijas. Atlikus teksto sutapčių analizę, tekstų sutapčių programa sutapties su autoriaus W. H. 1973 m. publikuotu tekstu nenustatė, o to paties autoriaus W. H. 1970 m. publikuotas tekstas yra pateiktas V. S. 2003 m. publikacijos nuorodų sąrašė.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pagrindas konstatuoti V. S. akademinės etikos pažeidimą šiuo aspektu nenustatytas.

DĖL 2006 M. PUBLIKACIJOS

Pareiškėjo pranešime dėl 2006 m. publikacijos nurodyta, kad:

- 1) V. S. „1-joje lentelėje ir tekste nepateikia naudotų duomenų šaltinio“;
- 2) „292 [puslapyje] nepateikia nuorodų į panaudotus kitų autorių teiginius“;
- 3) „nėra nuorodų tekste ir publikacijos nėra literatūros sąrašė [į M. R.] (1998), mokslo darbą], nors iš šio teksto paimtos penkios pastraipos“;
- 4) „visi paveikslai neturi nuorodų į šaltinius“.

Atlikus teksto sutapties analizę, naudojant tekstų sutapčių programą, nustatytas panašumas su kitais tektais – 0,6 proc. (sutaptys su ta pačia V. S. skenuota publikacija, skelbiama skirtinguose internetiniuose šaltiniuose, neskaičiuojamos ir nevertinamos). Didžiausia sutaptis – ne daugiau kaip 0,4 proc. su vienu šaltiniu. Visos sutaptys vertintos kaip trumpos, nepažodinės, neesminės, todėl atsitiktinės.

1) Publikacijoje prieš 1 lentelės tekstą yra nuoroda į Lietuvos statistikos departamento parengtą leidinį, tačiau publikacijos lentelėje pateikti duomenys apima 1991–2005 m., o Lietuvos statistikos departamento leidinyje pateikiami duomenys apima 1995–2004 m. Atkreiptinas dėmesys, kad pateikti duomenys šiuo laikotarpiu (1995–2004 m.) tarp publikacijos ir Lietuvos statistikos departamento pateikiamų duomenų iš dalies nesutampa.

Tarnyba kreipėsi į V. S., prašydama pateikti paaiškinimus. V. S. paaiškinimuose nurodė, kad publikacijoje „prašyti [paties V. S.] surinkti duomenys (nuo 1994 metų dirbo [atitinkamoje] sistemoje). Duomenys buvo gaunami ir el. paštu, ir žodžiu, ir raštu, ir iš institucijų, įstaigų, tarnybų kurios minėtais duomenimis disponavo“.

Buvusi V. S. darbovietė, atsakydama į kontrolieriaus paklausimą, ar V. S., eidamas pareigas, turėjo teisę rinkti statistinius duomenis ir juos panaudoti mokslinių tyrimų tikslais ir ar šioje darbovietėje buvo reglamentuota tokia duomenų rinkimo bei panaudojimo tvarka, nurodė, kad „konkreto reglamentavimo nebuvo“ bei pažymėjo, kad „šiuo metu [aktualūs] duomenys yra skelbiami viešai ir prieinami visiems <...> svetainių naudotojams“.

Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (2005 m. birželio 30 d. redakcija) 39 straipsnio 5 dalies 1 punkte nustatyta, kad mokslininkai ir kiti tyrėjai privalo laikytis mokslinės ir profesinės etikos normų.

2003 m. kovo 26 d. VGTU Senato posėdžio nutarimu Nr. 20 patvirtinto Vilniaus Gedimino technikos universiteto dėstytojų ir mokslo darbuotojų etikos kodekso 1.6 papunktyje nustatyta, kad universiteto dėstytojai ir mokslo darbuotojai turi užtikrinti savo akademinės ir mokslinės veiklos skaidrumą.

Atsižvelgiant į tai, kad prieš 2006 m. publikacijos 1 lentelę yra pateikta nuoroda, tačiau duomenys su šiuo šaltiniu sutampa tik iš dalies, iš V. S. pateiktų paaiškinimų matyti, kad dalis informacijos galėjo būtų surinkta jo paties, tačiau prie lentelės nėra jokių paaiškinimų ar nuorodų, kokiais duomenimis remiantis ši lentelė parengta, manytina, kad V. S. 2006 m. publikacijoje

pateikė informaciją klaidingai, ją nutylėjo neatskleisdamas tikrojo šaltinio ir nepateikdamas aiškių nuorodų. Toks elgesys vertintinas kaip nesuderinamas su mokslininko pareiga užtikrinti savo akademinės ir mokslinės veiklos skaidrumą.

2) Pareiškėjas pranešime taip pat nurodė, kad „292 [puslapyje] nepateikia nuorodų į panaudotus kitų autorių teiginius“. Iš publikacijos teksto matyti, kad 292 puslapyje baigiama publikacija ir pateikiamas nuorodų sąrašas. Šioje publikacijos dalyje nėra cituojami kiti autoriai, todėl ir nepateikiamos nuorodos į šaltinius. Atlikus analizę sutapčių programa, 292 puslapyje sutapčių nenustatyta. Nuorodų sąraše pateikiama informacija nurodant šaltinio autorių (-ius), pavadinimą, išleidimo vietą, metus, puslapį ar puslapių intervalą, t. y. tokia pačia tvarka, kokia ir buvo nustatyta VGTU 2002–2005 m. rengiant rankraščius.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pagrindas konstatuoti V. S. akademinės etikos pažeidimą nenustatytas.

3) Pareiškėjas teigia, kad „nėra nuorodų tekste ir publikacijos nėra literatūros sąraše: M. R., nors iš šio teksto paimtos penkios pastraipos“. Paprašytas pateikti teiginius, pagrindžiančius duomenis, bei nurodyti, kokia tekstų sutapčių patikros programa naudojosi, pareiškėjas prašomos informacijos nepateikė. Tarnybos naudojama tekstų sutapčių programa sutapčių su pareiškėjo minimumu šaltiniu nenustatė.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pagrindas konstatuoti V. S. akademinės etikos pažeidimą nenustatytas.

4) 2006 m. publikacijoje nei prie vieno paveikslo nėra pateikta nuorodų į šaltinius. Tekstų patikros programa sutapčių nenustatė. Taip pat pažymėtina, kad 2 ir 3 lentelių turinys atspindi publikacijos teksto turinį. Visos lentelės nei turinio, nei pateikimo būdu nelaikytinos sudėtingomis ar reikalaujančiomis specialiu žinių.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pagrindas konstatuoti V. S. akademinės etikos pažeidimą nenustatytas.

DĖL DUOMENŲ ŠALTINIŲ

Atkreiptinas dėmesys, kad V. S. savo paaiškinimuose taip pat nurodė, kad abiejose publikacijose „naudota medžiaga, informacija gauta iš Europos šalių Policijos, kuri apibrėžia įvykius pagal <...> įvykių tipus. Juos siekiama standartizuoti tam, kad būtų galima palyginti įvykių statistiką skirtingose šalyse. Mokslininkai savo tyrimuose naudoja standartinius policijos [įvykių] tipus. <...> [publikacijose] yra pateikta apibendrinta iš Europos šalių policijos, [saugumo] institucijų, [saugumo] srities mokslininkų gauta medžiaga asmeniškai, el. paštu, bukletais ir kt. <...> pateikta informacija, kuri buvo gauta mokymų ir seminarų metu, kuriuos organizavo Skandinavijos šalių mokslininkai, policijos ir [saugumo] institucijų atstovai ir kt. Tokia informacija kaip ir numatė tuometiniai reikalavimai yra cituojama, t. y. pateikiama kabutėse arba atskira pastraipa, tačiau ji nerašoma į šaltinius, nuorodas.“ V. S. taip pat pateikė 11 seminarų bei mokymų, kuriuose dalyvavo, nebaigtinį sąrašą ir pažymėjo, kad „ne visi straipsniuose pacituoti ar paminėti mokslo teiginiai ar duomenys rašomi į nuorodas, šaltinių sąrašą. Pavyzdžiui, kai medžiaga, kuri yra minima autoriaus parengto straipsnio, leidinio ir t.t. tekste tam, kad būtų parodyta skaitytojui, kad autorius turi informacijos apie tai, yra gauta tiesiogiai, asmeniškai žodžiu, raštu, ar el. laišku, taip pat bukletai, skrajutės, skaidrės ir t. t. (kai skaitytojas negali matyti šio šaltinio kaip pirminio dokumento, nes informacija buvo pateikta

ne leidinyje, tada tai nerašoma į nuorodų šaltinių sąrašą. Mokslininkai iki 2005 metų savo tyrimus, teiginius pristatinėjo forumuose, konferencijose, seminaruose ir kt., naudodami skaidres ir/arba žodžiu. Be to iki šiol ne visų konferencijų pranešimai yra spausdinami, tuo labiau nėra spausdinama seminaruose, mokymuose, diskusijose, forumuose ir kt. pristatomi mokslininkų bei specialistų pranešimai ar medžiaga, todėl neįmanoma pateikti informacijos apie išsakytus teiginius, mintis ar tyrimus šaltiniuose, nuorodose. Pavyzdys, 2010 – 2018 metais <...> seminaruose ir mokymuose autorius pateikia medžiagą, kuri yra atspausdinta autoriaus mokslo darbuose 1998 – 2000 metais. Visi seminarų ar mokymų klausytojai gautą informaciją, medžiagą gali naudoti (cituodami) savo publikacijose, tyrimuose ir t. t., tačiau jie negalės nurodyti konkretaus leidinio nuorodose, šaltiniuose. Visi šaltiniai, kurie pateikiami nuorodose privalo būti prieinami tiems, kurie bandys juos surasti ir susipažinti. Būtent todėl, ne visa cituojama informacija yra rašoma nuorodose, šaltiniuose. Klausimas, kaip ir kur būtų galima mokslo straipsnio ar leidinio skaitytojui rasti ir susipažinti su šaltiniu/nuoroda, kurioje būtų parašyta „2014-04-01 Vardenio Pavardenio el. laiškas“ arba „2010-04-01 Vardenio Pavardenio pateikta žodinė informacija“. <...> Mano žiniomis, turimais anksčiau galiojusiais ir šiuo metu galiojančiais standartais nei el. paštu, nei raštu, nei žodžiu gauta informacija ir šiuo metu nėra rašoma į nuorodas“.

Vankuverio citavimo stiliui būdinga, kad nuorodų sąrašė turi būti pakankamai išsamiai nurodomos cituojamos nuorodos (pvz., knyga, žurnalo straipsnis, brošiūra, internetinė svetainė, filmas ir pan.), kad kiti galėtų rasti ir susipažinti su pateiktomis nuorodomis. Jei tekste panaudojama konferencijų metu gauta informacija, nuorodose taip pat turėtų tai atsispindėti. Informacija turėtų būti detalizuojama nurodant jos formą, pvz., skaidrės, brošiūros, bukletai ir t. t. Informacija pateikiama tokiu pačiu principu, kaip tai būtų ir knygos citavimo atveju, papildomai pateikiant informaciją apie konferenciją, mokymus, seminarą (data, vieta, pranešėjai ir pan.)¹².

VGTU kaip pavyzdį prie „2002–2005 m. sutrumpintų reikalavimų straipsnio rankraščiams parengti“ pridėjo vieno straipsnio, publikuoto 2006 m., fragmentą su literatūros šaltinių nuorodomis tekste ir bibliografinių aprašų sąrašu, iš kurio matyti, kad naudotos literatūros sąrašė, be publikacijų, nurodyti ir kiti gautų duomenų šaltiniai, kaip mokymai, konferencijos, seminarai (angl. *workshop*).

Taigi, visa informacija, net ir gauta mokymų, seminarų, konferencijų metu, surinkta raštu ar žodžiu, turėtų autorių būti žymima taip, kad nekiltų klausimų dėl autorystės. Jei duomenis autorius (tyrėjas) surinko pats el. paštu ar bet kokia kita forma, siekiant mokslo ir studijų proceso skaidrumo – atitinkama informacija turėtų atsirasti teksto įžangoje, pastabose ar bet kokia kita forma, nurodant, pvz., kaip „asmeninė komunikacija el. paštu“.

Atsižvelgiant į tai, kad nors ir 2003 m. bei 2006 m. publikacijose sutapčių programa sutapčių nenustatė, tačiau V. S. paaiškinimai atskleidė, jog publikacijos buvo rengtos nenurodant visų šaltinių, kuriais buvo naudotasi, todėl manytina, kad V. S. 2003 ir 2006 m. publikacijose informaciją pateikė klaidingai, ją nutylėjo neatskleisdamas tikrojo šaltinio ir nepateikdamas aiškių nuorodų. Toks elgesys vertintinas kaip nesuderinamas su akademinės bendruomenės mokslo procese puoselėjamomis vertybėmis ir VGTU nusistovėjusia publikacijų rengimo praktika.

¹² Informacija parengta pagal References / Bibliography / Vancouver Style „How-to“ guide. The university of Queensland. June 20015. Prieiga per internetą: <http://www.library.uq.edu.au/training/citation/vancouv.pdf>, 2019 m. liepos 3 d..

k o n s t a t u o j a:

1. Atsižvelgiant į tai, kad V. S. 2003 m. publikacijoje pateikė informaciją neįtraukdamas aiškių nuorodų, o toks elgesys vertintinas kaip nesuderinamas su mokslininkų sąžiningumu ir tiesos siekimu, griaunantis pasitikėjimą, apsunkinantis atlikto tyrimo patikrinimą ir patikimumą, konstatuotina, kad 2003 m. publikacija parengta nesilaikant Mokslo ir studijų įstatymo 39 straipsnio 5 d. 1 p. (2002 m. birželio 11 d. redakcija), t. y. nesilaikant mokslinės ir profesinės etikos normų.

2. Atsižvelgiant į tai, kad prieš 2006 m. publikacijos 1 lentelę yra pateikta nuoroda, tačiau duomenys su šiuo šaltiniu sutampa tik iš dalies, iš V. S. pateiktų paaiškinimų matyti, kad dalis informacijos galėjo būti surinkta jo paties, tačiau prie lentelės nėra jokių paaiškinimų ar nuorodų, kokiais duomenimis remiantis ši lentelė parengta, konstatuotina, kad V. S. 2006 m. publikacijoje informaciją pateikė klaidingai, ją nutylėjo neatskleisdamas tikrojo šaltinio ir nepateikdamas aiškių nuorodų ir tokiu būdu pažeidė Mokslo ir studijų įstatymo 39 straipsnio 5 d. 1 p. (2005 m. birželio 30 d. redakcija), kurioje nustatyta, kad mokslininkai ir kiti tyrėjai privalo laikytis mokslinės ir profesinės etikos normų ir 2003 m. kovo 26 d. VGTU Senato posėdžio nutarimu Nr. 20 patvirtinto Vilniaus Gedimino technikos universiteto dėstytojų ir mokslo darbuotojų etikos kodekso 1.6 papunktį ta dalimi, kurioje nustatyta, kad universiteto dėstytojai ir mokslo darbuotojai turi užtikrinti savo akademinės ir mokslinės veiklos skaidrumą.

3. Kitose dalyse pareiškimas laikytinas nepagrįstu.

4. Teigtina, kad nustatyti akademinės etikos pažeidimai nelaikytini šiurkščiais. Tačiau, atsižvelgiant į tai, jog Mokslo ir studijų įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje akademinė etika apibrėžiama kaip visuma visuotinai pripažintų vertybių, užtikrinančių mokslo ir studijų proceso skaidrumą, sąžiningumą, teisingumą, atsakingumą, pasitikėjimą, pagarbą ir intelektualinės nuosavybės apsaugą, manytina, kad visi akademinės bendruomenės nariai, pripažindami ir puoselėdami minėtas akademinės etikos vertybes, pagal galimybes turėtų inicijuoti akademinės etikos pažeidimus sukeliančių aplinkybių pašalinimą.

Kontrolierius, įvertinęs pateiktą informaciją ir vadovaudamasis Mokslo ir studijų įstatymo 17 straipsnio 11 dalies 1 punktu,

n u s p r e n d ė:

Informuoti pareiškėją, V. S., Vilniaus Gedimino technikos universitetą, Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją apie nustatytus V. S. akademinės etikos pažeidimus.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102, Vilnius) per vieną mėnesį nuo šio sprendimo įteikimo datos.

Seimo kontrolierė, pavaduojanti
akademinės etikos ir procedūrų kontrolierių

Milda Vainiutė